

FEUILLETON.

HET ZEVENDE INTERNATIONALE PSYCHO-ANALYTISCHE CONGRES.

Van 25 tot 27 September l.l. werd het zevende Internationale Psycho-analytische Congres gehouden, ditmaal in Berlijn. Van heinde en verre waren deelnemers opgekomen, zelfs uit Amerika en Engelsch-Indië, terwijl een deelnemer uit Peru door vertraging van de mailboot te laat kwam. In de eerste plaats waren natuurlijk leden der vereenigingen in verschillende landen, die gezamenlijk de Internationale psycho-analytische Vereeniging vormen, verschenen. Verder talrijke belangstellenden, begrijpelijkerwijze vooral uit Berlijn. Het aantal aanvragen om toegangskaarten was overstelpend geweest, doch honderden waren afgewezen. Er was zooveel mogelijk voor gewaakt hen, die enkel hun nieuwsgierigheid wilden bevredigen, te weren.

In de ruime zalen „im Hause des Brüdervereins" in de Kurfürstenstrasse, waarin het geheele congres zich zou afspelen, werden Zondagavond 24 September de deelnemers door de Berlijnsche vereeniging op feestelijke wijze ontvangen. De voorzitter, dr. KARL ABRAHAM, heette hen hartelijk welkom en sprak de hoop uit, dat dit congres bij allen even aangename herinneringen zou achterlaten als het vorige te 's-Gravenhage. Het grootste deel der toen aanwezigen was ook thans weer tegenwoordig en het was een genoegen die oude bekenden weer te begroeten. Verder maakte men talrijke nieuwe kennissen en wanneer de keel wat droog werd van het vele praten, dan kon men dit weer verhelpen aan het goed voorziene buffet. Het was een gezellige, uitstekend geslaagde avond.

Den volgenden morgen begonnen de werkzaamheden. Er werden niet minder dan 31 voordrachten gehouden, welke drie ochtend-zittingen van 9 tot 1 uur en twee middag-zittingen van 4 tot 8 uur volkomen vulden. Aan discussie kon niet gedacht worden; er was alleen gelegenheid tot gedachtenwisseling in gesprekken gedurende de korte pauzen, die tusschen de voordrachten werden gehouden. In de voordrachten werd een groote verscheidenheid van onderwerpen behandeld, in overeenstemming met de verschillende gebieden, waarop de psycho-analytische methode reeds aanwending vindt.

In de eerste plaats werden natuurlijk geneeskundige onderwerpen besproken. In aansluiting aan behandelde gevallen werden bijv. voordrachten gehouden over nerveus asthma, neurosen in het kraambed en manisch-depressieve toestanden. Ook technische vragen kwamen ter sprake, bijv. eventueele voordeelen in bepaalde gevallen van opneming der te analyseeren patiënten in een sanatorium. Daarnaast waren er zuiver psychologische onderwerpen, zooals de overeenstemming tusschen symbolische en kinderlijke denkwijze, vraagstukken der droomsymboliek en der wording van muzikale composities. Ook biologische vraagstukken kwamen ter sprake, o.a. over de biologische beteekenis van psychische processen en over het verband tusschen organische en geestelijke processen.

Het meerendeel der voordrachten werd in het Duitsch gehouden, verscheidene in het Engelsch, een enkele in het Fransch. Van de leden der Nederlandsche vereeniging betraden er drie het spreekgestoelte, nl. de heeren VAN DER CHIJS, STÄRCKE en VARENDONCK.

Begrijpelijkerwijze was de belangstelling het grootst, voor hetgeen prof. FREUD zou te zeggen hebben. Hij sprak over het Onbewuste, „dem heikelsten Gebiete der Psycho-analyse", doch tevens het eigenlijke terrein van haar werkzaamheid. Hij herinnerde er aan, dat de analyse van zieken en gezonden ons ertoe gedwongen heeft in het onbewuste *in descriptieven zin*, dat alles omvat wat ons op een gegeven oogenblik niet bewust is, een onbewuste *in dynamischen zin* af te grenzen, dat zich onderscheidt door de eigenaardigheid, dat het niet bewust *kan* worden.

Dat onbewuste *in engeren zin*, gewoonlijk als Ubw. aangeduid, bestaat uit gevoelens, vooral verlangens en strevingen, die door andere, krachtiger gevoelens van het bewustzijn verwijderd worden gehouden, een proces dat FREUD dan ook eerst *afweer*, later *verdringing* noemde. Het motief dezer verdringing is gewoonlijk een veroordeeling dier verlangens; wij rekenen ze daarom tot de onbruikbare, terwijl de verdringende krachten behooren tot die, welke onze moreele en aesthetische begrippen vormen. Kortweg kan men dus zeggen, dat het Ubw. bestaat uit verlangens, die wij slecht vinden en dat onze moreele eigenschappen tot het Voorbewuste behooren. FREUD wees er nu in deze voordracht op, dat hierop een enkele uitzondering bestaat, want dat er gevallen voorkomen, waarin ook een schuldgevoel, dus een uiting van moraliteit, in het onbewuste wordt gevonden. Een goede verklaring hiervan kan eerst door verder onderzoek gegeven worden.

Op den tweeden dag van het congres werd een huishoudelijke vergadering gehouden van de Internationale Psycho-analytische Vereeniging. Eerst werden door den algemeenen voorzitter, prof. ERNEST JONES, de lotgevallen der vereeniging herdacht, vervolgens gaven de voorzitters der verschillende samenstellende vereenigingen verslag van het belangrijkste wat in hun land gebeurde. Daarna werd door dr. MAX EITINGON een verslag uitgebracht omtrent de Berlijnsche polikliniek, die voornamelijk aan zijn bemoeiingen haar ontstaan te danken heeft en door zijn krachtigen steun in stand wordt gehouden. Zij is thans een paar jaar werkzaam; enkele collega's zijn er vast aan verbonden, anderen stellen zich enkele uren beschikbaar. Daardoor werd het mogelijk, dat in het vorige jaar steeds 50 à 60 patiënten tegelijkertijd in behandeling waren. Meestal werd ieder drie of viermaal per week een uur geanalyseerd; pogingen om de behandeling tot een half uur te beperken, werden in de meeste gevallen als onpraktisch weer opgegeven. Ongeveer een derde deel der analyses kon na 3 tot 6 maanden worden beëindigd, voor een vierde gedeelte waren 6 tot 9 maanden noodig, terwijl de overige langer duurden.

Ook in Weenen is thans een polikliniek opgericht, die reeds goede resultaten opleverde. Daar, evenals in Berlijn, zijn het de financiën, die de grootste moeilijkheden berokkenen. Hoewel men de patiënten naar vermogen laat betalen, is het begrijpelijk, dat door hun bijdragen de kosten niet gedekt kunnen worden.

Zeer verblijdend was de mededeeling, dat steeds meer artsen de psycho-analyse komen leeren bij ervaren analytici. Zoowel in Weenen als in Berlijn houden enkelen der meest bekenden zich bijna uitsluitend bezig met „Lehr-analysen”. Ook prof. FREUD zelf heeft tegenwoordig bijna uitsluitend „Lehr-analysen” en verwijst de zich aanmeldende patiënten grootendeels naar zijn leerlingen. Hoewel er steeds op gewezen is, dat men de psycho-analyse slechts goed kan leeren door zichzelf minstens gedurende een paar maanden er aan te onderwerpen, hebben steeds talrijke collega's gemeend de techniek wel uit de literatuur te kunnen leeren. Gelukkig groeit thans het aantal collega's, die behoorlijk onderlegd zijn, in bevredigend tempo aan.

Om beunhazerij zooveel mogelijk te voorkomen, was op het vorige congres het denkbeeld van een diploma op het tapijt gebracht. Naar aanleiding daarvan werd een rondvraag bij de aangesloten vereenigingen gehouden. Het resultaat was, dat op dit congres het denkbeeld verworpen werd op grond van de overweging, dat het geen praktisch nut zou opleveren. Ook het artsdiploma heeft nooit kunnen verhinderen, dat de kwakzalverij welig tiert. Alleen werd besloten, dat aan de opneming van nieuwe leden in de „Zweigvereinigungen” strenge eischen gesteld zullen worden.

Dat de psycho-analyse in steeds ruimer kring gewaardeerd wordt, bleek ook wel uit de mededeelingen, welke prof. LEVI-BIANCHINI deed omtrent haar uitbreiding in Italië, waartoe hij zelf veel bijdroeg, o.a. door de uitgave van vertalingen van FREUD's werken; verder uit de aanvragen om toelating van twee nieuwe „Ortsgruppen”, de een gevestigd in Calcutta, de ander in Moskou.

Dit bleek ook uit het verslag omtrent de werkzaamheid van den „Internationalen psycho-analytischen Verlag”. Niettegenstaande de groote moeilijkheden, waar-

mede de uitgever van boeken en tijdschriften thans te kampen heeft, was dit verslag zeer bevredigend. De verkoop der boeken gaat naar wensch en de „Verlag” heeft thans ook het recht tot uitgeven van FREUD's vroegere werken verkregen.

Gedurende het congres had de „Verlag” in het vergadergebouw een vertrek ingericht, waar al zijn uitgaven te zien en te koop waren; hij heeft ook steeds voorraad van bij andere uitgevers verschenen psycho-analytische werken.

Op de huishoudelijke vergadering deelde prof. FREUD mede, dat hij dit jaar den prijs voor het beste psycho-analytische werk op geneeskundig gebied heeft toegekend aan dr. FRANZ ALEXANDER, een nog jong Hongaarsch geneesheer, thans in Berlijn werkzaam. Verder schreef hij een prijsvraag uit over: „Das Verhältnis der analytischen Technik zur analytischen Theorie. Ob sie einander fördern oder behindern”.

Woensdagavond 27 September werd het congres besloten door een feestmaaltijd, waaraan bijna twee honderd deelnemers aanzaten, voor de helft dames. Niet alleen tellen de verschillende vereenigingen vele vrouwelijke artsen onder haar leden maar ook echtgenooten en dochters van leden woonden in groote getale het congres bij. Een luid gegons van stemmen vulde voortdurend de zaal; de stemming was voortreffelijk. Na afloop van den maaltijd bleef men nog lang napraten.

Van de zorgen, waaronder onze collega's in Centraal-Europa gebukt gaan, bemerkte men oppervlakkig niet veel. Maar in gesprekken kreeg men daarvan een diepen indruk. Teekenend was het antwoord van prof. FREUD op mijn vraag, wanneer hij naar huis ging: „Nächsten Donnerstag reise ich zurück nach Wien..... ins Unbekannte”.

Maar als hupsche gastheeren hebben onze Deutsche collega's hun zorgen terzijde gezet en aan Engelschen, Amerikanen, Zwitsers en vele anderen een ontvangst bereid, die voor allen onvergetelijk is. Vooral de Nederlanders werden met bijzondere voorkomendheid behandeld. De herinnering aan het congres in den Haag in 1920 was bij allen nog levendig en zij putten zich uit in vriendelikheden tegenover ons. Onze bestuursleden, zoowel als andere leden onzer Nederlandsche vereeniging werden niet alleen door de bestuursleden, maar ook door andere leden der Berlijnsche vereeniging zoowel aan tafel als op avondbezoek genoodigd.

De plaats voor het volgende congres is nog niet bepaald. Velen verklaarden zich voor Baden-Baden, doch ook voor Weenen en Genève werd een lans gebroken. Bij de algemeene onzekerheid werd de beslissing uitgesteld. Wel werd vastgesteld, dat het zal gehouden worden in 1924 en dan omstreeks Paschen. Wij hopen, dat dan, evenals nu, zal blijken, dat, trots alle uiterlijke moeilijkheden, goed werk wordt geleverd en de psycho-analyse voortdurend is vooruitgegaan.

Haarlem, October 1922.

ADOLPH F. MEIJER.

